

PASAULES
LIELĀKĀ
MĀCĪBU
STUNDA

Ilgums

30
minūtes

Vecums

8+
gadi

PUSLAIKA APSPRIEDE PAR GLOBĀLAJEM MĒRĶIEM

#ImagineWinning

PAŠREIZĒJĀ SITUĀCIJA

2015. gadā pasaules līderi vienojās par Ilgtspējīgas attīstības mērķiem — plānu, kā līdz 2030. gadam pārvarēt pasaules lielākās problēmas. Diemžēl mērķu sasniegšanas progresu ir apturējušas vai pat pavērsušas atpakaļ dažādas krīzes. Ir pienācis puslaiks, bet mēs zaudējam. Par laimi, spēle beidzas tikai pēc otrā puslaika. Lai sasniegtu nospraustos mērķus, mums ir jāatskatās uz saviem sasniegumiem, jāmācās no kļūdām un jāizstrādā jauna taktika.

KĀPĒC MĒS RUNĀJAM PAR PUSLAIKU?

2023. gadā ir pagājusi puse no globālo mērķu sasniegšanai atvēlētā laika. Šis ir brīdis, kad sanākt kopā un pārrunāt, cik tālu esam tikuši, un noskaidrot, ko mēs gribam nākamajos septiņos gados.

Šajā mācību stundā, runājot par “puslaiku”, mēs izmantojam sporta terminoloģiju. Puslaiks sadala spēli divos nogriežņos, un tā laikā komandas parasti atskatās uz spēles pirmo pusi — izvērtē, kas ir kārtībā un vai cīņa notiek no sirds. Kad notikumi pirmajā puslaikā ir apskatīti, komandas var izvērtēt, vai atlikušajā spēles daļā ieviest kādas izmaiņas, lai sasniegtu mērķi, tas ir, uzvaru. Tieši puslaika pārtraukumā treneris uzrunā spēlētājus, lai motivētu viņus spēlēt vēl labāk un lai otrajā spēles puslaikā viņi atgrieztos laukumā apņēmības pilni uzvarēt.

Aktivitāte “Puslaika apspriede” ir veidota tā, lai palīdzētu atskatīties uz globālo mērķu sasniegšanas perioda pirmo pusi (2015.–2023. gads) un palīdzētu skolēniem sagatavot stratēģiju un rīcības plānu otrajai pusei (2023.–2030. gads). Mērķis: palīdzēt skolēniem iztēloties, kā viņi redz uzvaru, proti, globālo mērķu sasniegšanu.

DALĪTIES AR SAVU DARBU!

Dalieties ar fotogrāfijām un augšupielādējiet savu skolēnu darbus Faktu meistardarbnīcas mājaslapā! Mēs jūsu skolēnu darbu parādīsim tūkstošiem cilvēku visā pasaulē Pasaules lielākās mācību stundas sociālo mediju kontos un runāsim par tiem arī starptautiskos izglītībai veltītos pasākumos, piemēram, Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās asamblejā (19.–29. septembris) un COP28 (30. novembris–12. decembris).

Lai uzzinātu par Latvijā īstenotajām Pasaules lielākajām mācību stundām, lūdzam dokumentēt stundas gaitu un rezultātus, kā arī ar tiem dalīties Facebook platformā, pievienojot atzīmes @PasaulesStunda, #PasaulesStunda un #imaginewinning.

Lai neviena stunda nepaliktu nepamanīta, lūdzam mūs informēt par tās norisi, rakstot uz e-pasta adresi programmas@unesco.lv un atsūtot saiti uz sociālo tīklu ierakstu.

Paldies, ka esat daļa no Pasaules lielākās mācību stundas!

MĀCĪBU MĒRĶI

Šīs mācību stundas noslēgumā:

- es sapratīšu, ko nozīmē “puslaiks” globālo mērķu kontekstā;
- es varēšu piedāvāt idejas un risinājumus, atskatoties uz globālo mērķu pirmo puslaiku.

SATURS

Šīs mācību stundas plāns skolotājiem sniedz norādījumus, ko izmantot kopā ar piedāvāto prezentāciju.

[Prezentācija ir pieejama šeit.](#)

Lūdzu, ņemiet vērā, ka pirmā un otrā daļa ir jāīsteno vienā nodarbībā.

1. daļa: Puslaika mērķi

- 1. slaidis: Iesildīšanās
- 2. slaidis: Ko tev nozīmē ilgtspēja?
- 3. slaidis: Globālie mērķi
- 4. slaidis: Kāds ir rezultāts puslaikā?
- 5. slaidis: Pasaulei vajag puslaika apspriedi?
- 6. slaidis: Puslaika videoklips (angļu valodā)

2. daļa: Iztēlojies uzvaru

- 7. slaidis: Kādu pasauli tu vēlies 2030. gadā?
- 8. slaidis: Kā izskatās tava pasaule 2030. gadā?
- 9. slaidis: Kādas prasmes mums vajag, lai to īstenotu?
- 10. slaidis: Izmanto savas prasmes, lai rīkotos puslaikā
- 11. slaidis: Nākamie soļi — kļūsti par faktu meistar!

1. DAĻA: PUSLAIKA MĒRĶI

1. slaidis: Iesildīšanās

2 minūtes

Sāciet ar iesildīšanos! Uzdodiet skolēniem pāris jautājumu.

1. jautājums. Ja jūs varētu mainīt vienu lietu pasaulē, kas tā būtu?

Šis ir atvērts jautājums, tāpēc aiciniet skolēnus ar savām idejām iepazīstināt pārējo klasi.

2. jautājums. Ko jums nozīmē ilgtspēja?

- a) Nodrošināt, lai visi būtu paēduši un lai visiem būtu mājas.
- b) Aizsargāt dzīvniekus un dabu.
- c) Novērst karu.
- d) Pieņemt taisnīgus likumus un noteikumus.

Rosiniet skolēnus apdomāt un izteikties, kura no atbilžu versijām viņiem šķiet vissvarīgākā. Atgādiniet, ka nav pareizas vai nepareizas atbildes, un aiciniet izteikt arī idejas, kas nav minētas piedāvātajos variantos.

2. slaidis: Ko tev nozīmē ilgtspēja?

1 minūtes

Pārejot pie šī slaida, pastāstiet skolēniem:

"Ilgtspēja katram var nozīmēt kaut ko citu. Kā redzējām iepriekšējā slaidā, tā nozīmē, ka neviens nav izsalcis un visiem ir mājas, ka mēs aizsargājam dzīvniekus, dabu un novēršam karu un ka mūsu pieņemtie likumi un noteikumi ir taisnīgi.

Ilgtspēja nozīmē rīkoties tagad, lai veidotu labāku pasauli nākamajām paaudzēm un planētai.

3. slaidis: Globālie mērķi

2 mins

Iepazīstiniet skolēnus ar globālajiem mērķiem un uzdodiet jautājumus!

- Vai jūs esat dzirdējuši par globālajiem mērķiem?
- Vai varat paskaidrot, kas tie ir un kādēļ tie pastāv?

Varat piedāvāt šādu skaidrojumu:

"Ilgtspējīgas attīstības mērķi jeb globālie mērķi ir 17 savstarpēji saistīti mērķi. Par to īstenošanu 2015. gadā vienojās visas Apvienoto Nāciju Organizācijas 193 dalībvalstis. Visām valstīm ir jārīkojas, lai sasniegtu mērķus un rūpētos par cilvēkiem un planētu. (Šeit atsaucieties uz definīciju iepriekšējā slaidā.)

Tas ir lielākais plāns, par ko visas pasaules valstis ir vienojušās, un tas ir arī pasaules darāmo darbu saraksts. Veicamie uzdevumi paredz cīņu ar vairākiem lieliem izaicinājumiem: novērst nabadzību, rūpēties par ikviena veselību un nodrošināt, ka pasaule ir godīga un taisnīga visiem cilvēkiem un dabai.”

4. slaidis: Kāds ir rezultāts puslaikā?

3 minūtes

Atgādiniet skolēniem, ka globālie mērķi tika ieviesti 2015. gadā ar lielām ambīcijām tos sasniegt līdz 2030. gadam.

Tad pavaicājiēt skolēniem jautājumu.

- *Vai zināt, kāpēc 2023. gads globālajiem mērķiem ir svarīgs?*
- *Jo ir pagājuši puse no to sasniegšanai atvēlēta laika.*

Tāpēc paraudzīsimies uz rezultātu puslaikā. Pavaicājiēt skolēniem šādus jautājumus.

- *Kas, jūsaprāt, ir lielākās problēmas un izaicinājumi, kas saistīti ar globālajiem mērķiem?*
- *Ņemot vērā visu, ko esat dzirdējuši un redzējuši, vai varat iedomāties iemeslu, kāpēc sasniegt mērķus ir kļuvis grūtāk?*

Varat palīdzēt, kā piemērus piedāvājot nabadzību, badu, plastmasas piesārņojumu, Covid-19 pandēmiju.

Kā ar labām ziņām? Pavaicājiēt skolēniem jautājumu.

- *Vai esat dzirdējuši labas ziņas par progresu vai varat dot piemēru mērķim, ko pasaulei ir izdevies sasniegt?*

Varat palīdzēt labās ziņas sasaistīt ar ilgtspējīgas attīstības mērķiem un izmantot piedāvātos piemērus (avots: [Our World in Data](#)):

- 3. ilgtspējīgas attīstības mērķis: tehnoloģijas un zinātne ir nodrošinājušas ievērojamu attīstību ārstēšanā un medicīnā;
- 4. ilgtspējīgas attīstības mērķis: pirmo reizi pamatizglītību var iegūt tik daudz bērnu;
- 5. ilgtspējīgas attīstības mērķis: pirmo reizi vadošos amatos ir tik daudz sieviešu;
- 7. ilgtspējīgas attīstības mērķis: vairāk nekā 90% pasaules iedzīvotājiem ir pieejama elektrība;
- 13. ilgtspējīgas attīstības mērķis: atjaunojamās enerģijas risinājumi ik dienas kļūst lētāki nekā fosilā enerģija, kā arī ir uzticamāki un efektīvāki.

Tagad pārejiet no globāliem jautājumiem pie vietējās situācijas izzināšanas. Pavaicājiēt skolēniem jautājumu.

- *Paraudzīsimies uz mūsu vietējo kopienu. Kādu progresu, jūsaprāt, mēs esam sasnieguši, virzoties uz mērķiem?*

5. slaidis: Pasaulei vajag puslaika apspriedi

2 minūtes

Pavaicājiēt skolēniem šādus jautājumus.

- *Vai zināt, ko sportā nozīmē “puslaiks” un “puslaika apspriede”?*
- *Kāpēc, jūsuprāt, pasaulei vajadzētu puslaika apspriedi?*

Īsi paskaidrojiet puslaika būtību: *“Tas ir laiks, kad treneris un komanda sanāk kopā, lai izvērtētu, kā pagājusi spēles pirmā puse, un, kā uzvarēt spēles otrajā pusē.”*

Tad atgādiniet skolēniem, ka

“2023. gadā mēs esam aizvadījuši pusi no mērķu sasniegšanai atvēlētā laika. Tāpēc puslaikā mums jādara tas pats, ko dara visas izcilās komandas, kad tās zaudē: jāizmanto viss, kas ir mūsu rīcībā, un jāstrādā kopā. Mums ir risinājumi, lai pārvarētu problēmas. Tagad mums ir jāpārgrupējas, jāatgūst enerģija, jābūt apņēmīgiem, jādodas atpakaļ un jāuzvar.”

6. slaidis: Puslaika videoklips

2 minūtes

Atskaņojiet puslaika videoklipu (angļu valodā) un lūdziet skolēnus dalīties domās par to.

Videoklips ir pieejams šeit: <https://www.youtube.com/watch?v=1fLBvIXXOes>

2. DAĻA: IZTĒLOJIES UZVARU

7. slaidis: Kādu pasauli tu vēlies 2030. gadā?

5 minūtes

Aiciniet skolēnus padomāt, kāda varētu izskatīties globālo mērķu uzvara.

Jaunākiem skolēniem (8–11 gadi)

Sāciet ar 2 minūšu iztēles rosināšanas aktivitāti.

- Katram skolēnam vajadzēs papīru un pildspalvu vai zīmuli.
- Skolēni var izvēlēties, kā izpausties: atbildes var rakstīt vai zīmēt, vai pat paturēt pie sevis.
- Rosiniet skolēnus domāt plaši un atbildēs būt radošiem. Atgādiniet, ka šajā uzdevumā iespējams ir viss.
- Palūdziet skolēniem aizvērt acis un tad sakiet:

“Iztēlojieties pasauli, kurā ir sasniegti visi globālie mērķi. Ko jūs redzat?”

Kā tā izskatās?

Kā tā izklausās?

Kāda ir sajūta?

Kas šajā pasaulē liek smaidīt?”

Atvēliet laiku, lai skolēni varētu pierakstīt vai uzzīmēt savu vīziju.

Vecākiem skolēniem (11+ gadi)

Lūdziet skolēniem izdomāt 2030. gada avīžu virsrakstu vai sociālo mediju ierakstu. Tas varētu būt viens teikums par kaut ko pozitīvu, kas sasniegts globālo mērķu vārdā. Kaut kas, kas notiktu, ja mēs "uzvarētu" un sasniegtu mērķus.

Piemēram: "Beidzot! 100% pasaules iedzīvotāju tagad ir pieejams tīrs un nekaitīgs dzeramais ūdens!" vai "Pirmo reizi pasaulē viens bērns nav devies pie miera izsalcis!"

8. slaidis: Kā izskatās tava pasaule 2030. gadā?

3 minūtes

Ar šo slaidu centieties iedrošināt skolēnus dalīties savās domās pēc iepriekšējā uzdevuma, varat arī aizstāt šīs bildes ar jūsu skolēniem nozīmīgu pilsētu attēliem.

9. slaidis: Kādas prasmes mums vajag, lai to īstenotu?

5 minūtes

Pavaicāji skolēniem, kādas prasmes, viņuprāt, ir vajadzīgas, lai viņu vīzija un redzējums piepildītos.

Norādījumi.

1. Sagatavojiet tāfeli / digitālo tāfeli / vārdu mākoņu veidotāju, lai piefiksētu skolēnu atbildes.
2. Lūdziet, lai katrs nosauc vismaz vienu prasmi, kas varētu būt nepieciešama, lai līdz 2030. gadam sasniegtu globālos mērķus.
3. Lai uzvedinātu skolēnus uz pārdomām, varat uzdot šādus jautājumus.
 - a. Kas ir svarīgākā problēma, kas jāatrisina, lai sasniegtu mērķus?
 - b. Kādas prasmes, jūsu prāt, vajag, lai to izdarītu?
 - c. Kādos veidos mēs varam nodrošināt progresu?

Uzdevuma beigās uz jūsu tāfeles vai ekrāna jābūt uzskaitītām dažādām prasmēm, un tās, kas minētas vairākkārt, īpaši jāizceļ.

Tagad kopā pārrunāji šādus jautājumus.

- Kas minēts visbiežāk?
- Vai paredzējāt, ka tiks minētas tieši šīs prasmes?
- Kas jūs pārsteidz?

Padoms!

Pasaules lielākās mācību stundas aptaujā par pārmainām izglītībā 37 000 skolēnu norādīja, ka visvairāk viņi vēlas apgūt klimata izglītību, datpratību, finanšu pratību, rūpes par planētu, rūpes par garīgo labbūtību. Ja nepieciešams, varat izmantot šīs atziņas, lai iedvesmotu savus skolēnus.

Tagad uzdodiet saviem skolēniem šos jautājumus.

1. *Kā prasmes, ko minējām, varētu palīdzēt jums rīkoties šajā puslaikā?*
2. *Kam jūs varētu pastāstīt par šo puslaiku, lai veicinātu izpratni par globālajiem mērķiem?*
3. *Ko jūs varētu paši paveikt?*
4. *Ko varētu klase izdarīt kopā? Skola? Ko varētu pasaule paveikt kopā?*

Piemēram, ja kāds ir minējis publiskās uzstāšanās prasmi, pavaicāji, kā to var izmantot, lai vairotu izpratni.

Noslēgumā izvēlieties kādu no uzdevumā minētajām aktivitātēm, ko īstenot kopā ar klasi, vai arī izmantojiet kādu no piedāvātajiem variantiem!

1. Dalieties ar ideju!

Labākais veids, kā rosināt kādu izkopt noteikta veida paradumus, ir likt izdarīt apņemšanos sev vai kādam citam.

Tāpēc lūdziet skolēniem pierakstīt, ko viņi iemācīsies vai apgūs, lai īstenotu mērķus.

- Lai pasargātu zemi, es...
- Lai sasniegtu ilgtspējīgas attīstības mērķus, es...

Kad apņemšanās ir pierakstītas, savāciet tās un izveidojiet visas klases ideju kopumu.

Apņemšanās var būt kaut kas, ko skolēni var izdarīt jau šodien, vai kaut kas, ko centīsies sasniegt nākotnē. Tās var būt dzīvesveida izmaiņas, pārmaiņu kampaņas īstenošana kopienā, apņemšanās iemācīties jaunas prasmes vai iegūt noteikta veida darbu.

2. Sanāciet puslaika aplī

Ja telpa atļauj, sanāciet ar saviem skolēniem uz puslaika aplī.

Vienojieties par saukli, piemēram, "1, 2, 3, globālie mērķi!". Sastājieties aplī, saķerieties kopā un izkļedziet saukli!

Padoms!

Kad esat pabeiguši šo aktivitāti, varat izmantot brīdi, lai iedrošinātu savus skolēnus un atgādinātu, ka ikvienam piemīt kas unikāls un mērķu sasniegšanai vērtīgs un, lai mērķus pārvērstu realitātē, jāpiedalās ir ikvienam.

11. slaidis: Nākamie soļi — kļūsti par faktu meistaru!

Pārejot pie šī slaida, pastāstiet skolēniem:

“Mēs esam tikuši galā ar puslaika apspriedi, kurā izvērtējām 2030. gada mērķu sasniegšanas pirmo posmu un izstrādājām stratēģiju, kā uzvarēt otrajā puslaikā. Mēs saprotam, kas jāpaveic un kā to izdarīt, un esam apņēmušies rīkoties globālo mērķu labā. Tāpēc tagad varam kļūt par faktu meistariem!”

Faktu meistardarbnīca aicina skolēnus mācīties par datiem, izvēlēties sev svarīgu tēmu, kas rosina rīkoties ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķu labā, vizualizēt datus un tad augšupielādēt savu datu plakātu digitālā galerijā, kur to varēs aplūkot skolēni no visas pasaules.

Kāpēc mēs pievēršam uzmanību datiem?

Skolēni var izmantot datus, lai labāk saprastu globālos mērķus un rīkotos to sasniegšanas labā. Mācot saviem skolēniem, kā strādāt ar datiem, jūs varat palīdzēt viņiem kļūt par faktu meistariem un izmantot informāciju, lai īstenotu pārmaiņas. Mācot strādāt ar datiem, jūs palīdzēsiet viņiem apgūt datpratību, kas ir svarīga mūsdienu pasaulē un globālo mērķu sasniegšanā.

Tāpēc dodieties uz Faktu meistardarbnīcas mājaslapu un sāciet!

Apsveicam! Jūs esat pabeiguši globālo mērķu puslaika apspriedi!

Lai uzzinātu par Latvijā īstenotajām Pasaules lielākajām mācību stundām, lūdzam dokumentēt stundas gaitu un rezultātus, kā arī ar tiem dalīties Facebook platformā, pievienojot atzīmes *@PasaulesStunda*, *#PasaulesStunda* un *#imaginewinning*

Lai neviena stunda nepaliktu nepamanīta, lūdzam mūs informēt par tās norisi, rakstot uz e-pasta adresi programmas@unesco.lv un atsūtot saiti uz sociālo tīklu ierakstu.